

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Water

Aan: Rinze van Veen (Gem. Diemen)
Van: Jeroen Groenendijk
Datum: 26 mei 2016
Kopie: Adriaan Koopman (RHDHV)
Ons kenmerk: WATBE1904N001F02
Classificatie: Projectgerelateerd

Onderwerp: FFwet en kapvergunning locatie tankstation Elsrijkdreef Diemen

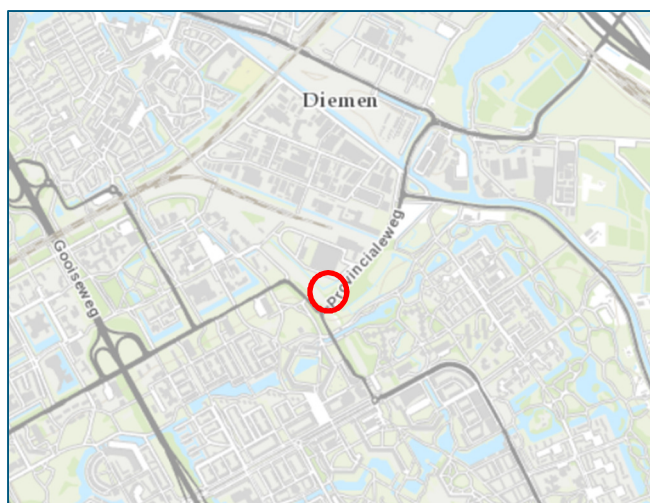
Inleiding

Binnen de gemeente Diemen zal een nieuw tankstation worden gebouwd. De exacte plannen zijn nog niet bekend; momenteel is een aantal kandidaat-locaties verkend. Eén van deze locaties voor het nieuwe tankstation is langs de Provincialeweg (S113) / Elsrijkdreef in Diemen. Voor de bouw is allereerst een wijziging nodig van de huidige bestemming groen naar een voor een tankstation geschikte bestemming. Voor het wijzigen van een bestemming is het noodzakelijk om in beeld te brengen of het verlenen van een ontheffing door bevoegd gezag (Flora- en faunawet), indien nodig, te verwachten is.

Deze notitie beschrijft het (mogelijk) voorkomen van volgens de Flora- en faunawet beschermde soorten in en nabij het plangebied. De rapportage vormt een ecologische effectbeoordeling van de ingreep en de toetsing aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Het juridisch kader van de Flora- en faunawet staat in de Bijlage.

De ingreep is ook beknopt getoetst aan het gemeentelijk ecologisch beleid van Diemen.

Daarnaast is de voor de bouw benodigde kap van bomen gedeeltelijk vergunningplichtig; daarom is een inventarisatie gedaan van te kappen bomen, in het kader van de kapvergunning (soort, diameter en locatie). Het resultaat staat in deze notitie beschreven.

Figuur 1: Locatie en afbakening plangebied.

Plangebied en geplande ingreep

Het plangebied ligt langs de Elsrijkdreef / Provincialeweg (S113) in Diemen (zie Figuur 1). Het wordt begrensd door de Provincialeweg aan de zuidoostkant, de insteek cq voet van het spoortalud aan de zuidwestkant en een watergang aan de noordkant.

Het plangebied bestaat uit ruigten, bosschages en een beheerpad langs het kanaal. De ruigte wordt plaatselijk gedomineerd door bramen, akkerdistel, riet of rozenstruiken. De bosschages bestaan uit verschillende hoge bomen (wilgen, essen en esdoorns), struiken (sering, lijsterbes, kardinaalsmuts) en een ondergroei van overwegend brandnetel, braam en hondsdrif. De oeverzone is steil en wordt in het westen gedomineerd door braam, in het midden door harig wilgenroosje en in het oosten door riet. Het water is relatief helder en ondergedoken of emergente waterplanten zijn niet aanwezig. Het spoortalud is beplant met ruwe berk en Spaanse aak; de ondergroei bestaat voornamelijk uit brandnetels, bramen, gewone vlier, hondsdrif en klein springzaad. Aan weerszijden van de Provinciale weg liggen kort gemaakte grasbermen van enkele meters breed.

De ingreep bestaat uit de bouw van een tankstation. De precieze invulling is nog niet bekend. Wel is duidelijk dat de huidige ruigte, struwelen en bosschages (gedeeltelijk) zullen moeten verdwijnen. Er is dus bomenkap aan de orde; in dit stadium gaan we uit van het rooien van alle opgaande vegetatie.

Tevens zal er een natuurvriendelijke oever (NVO) worden aangelegd langs de aangrenzende watergang; de oever zal daar dus worden vergraven. Het ontwerp en exacte ligging van de NVO zijn niet bekend, maar er wordt uitgegaan van een ongeveer 5 meter brede NVO met een langsliggend beheerpad van 2 meter breed. Mogelijk worden ook ingrepen gepleegd in de aan de overzijde van de weg gelegen berm.

Figuur 2: Impressie van het plangebied.

Werkwijze

Stap 1: Inventarisatie van mogelijk aanwezige beschermde soorten

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied en omgeving is allereerst een bureaustudie uitgevoerd. Hierbij zijn de beschikbare bronnen geraadpleegd op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Dit betreft met name openbaar beschikbare verspreidingsinformatie (websites telmee.nl, Zoogdiervereniging, RAVON etc.). Omdat voor soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke inrichting, zijn alleen zwaarder beschermde soorten (van tabel 2 en 3 van de FFwet) beschouwd.

Vervolgens is op 13 augustus 2015 een veldbezoek uitgevoerd, gericht op het inschatten van de geschiktheid van het plangebied en de omgeving als habitat voor de beschermde soorten die, volgens de bureaustudie, voorkomen in de regio. Dit is geen gericht onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten, omdat er voor elke soortgroep een eigen inventarisatiemethodiek (en geschikt jaargetijde) vereist is.

Stap 2: Vaststelling van de voorgenomen werkzaamheden en de effecten

Om vast te stellen of de activiteit / het plan / het project effect heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van de voorgenomen werkzaamheden van het project en de mogelijke effecten daarvan op de beschermde soorten die mogelijk voorkomen in het gebied. Daarbij zijn ook de verwachte storingsfactoren in aard, ruimte en tijd in beeld gebracht.

Stap 3: Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Op basis van de storingsfactoren uit stap 2 en de verspreiding van beschermde soorten (in tijd en ruimte) in het plangebied uit stap 1, kunnen de effecten van de geplande ingreep inzichtelijk worden gemaakt. Hierbij wordt aangegeven in hoeverre de verstoringsfactoren en gevoeligheid van aanwezige natuurwaarden overlappen (in omvang, ruimte en tijd). Vervolgens is beoordeeld of de effecten leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Stap 4: Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap adviseren we maatregelen om de negatieve effecten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Stap 5: Conclusie

In deze stap is bepaald of het waarschijnlijk is dat het bevoegd gezag ontheffing zal verlenen voor eventuele overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet, waardoor het project doorgang kan vinden. Hierbij wordt rekening gehouden met wettelijk vastgestelde criteria zoals de gunstige staat van instandhouding van de soort, eventuele alternatieven en bij wet genoemde belangen.

Mogelijk voorkomende beschermde soorten

Vaatplanten

Vaatplantensoorten die in plangebied, en de directe omgeving rondom, verwacht kunnen worden, op basis van verspreidingsgegevens, zijn soorten van ruigten, parken en bosschages in stedelijk gebied. Het is daarom mogelijk dat soorten als klein glaskruid en ruig klokje kunnen voorkomen in het plangebied. Beschermde muurplanten (waaronder varens: tongvaren, steenbreekvaren etc.) kunnen voorkomen op oude vochtige muren, kades en in putten. In het nabijgelegen Bergwijckpark is de rietorchis waargenomen, langs een waterpartij. Ook in het betreffende kilometerhok van de database van de gemeente Amsterdam¹ wordt melding gemaakt van de rietorchis.

Tijdens het veldbezoek aan het plangebied, op 13 augustus 2015, zijn geen beschermde planten aangetroffen. Gezien de aanwezige biotopen zijn beschermde plantensoorten ook niet te verwachten. De aanwezige vegetatie getuigt van een zeer voedselrijke en tamelijk droge bodem. De oeverzone is steil en wordt gedomineerd door stikstofminnende plantensoorten. De in de regio voorkomende beschermde planten, zoals bovengenoemd, gedijen niet in dergelijke biotoop. Het voorkomen van bijzondere of beschermde plantensoorten is uitgesloten.

Conclusie: in het plangebied komen geen beschermde plantensoorten voor.

Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Volgens Telmee komt de waterspitsmuis voor in het uurhok waarin het plangebied ligt. Deze soort leeft in moerassen, rietlanden en brede oevers met natte ruigten en helofyten. In het plangebied is dergelijk biotoop niet aanwezig. Het voorkomen van waterspitsmuis is daarom uitgesloten.

¹ <http://maps.amsterdam.nl/florafauna/>

Ook wordt in het bovengenoemde uurhok melding gemaakt van de boommarter, die voorkomt in allerlei bossen (ook jonge) en nestelt in boomholten. Rustplaatsen kunnen ook in oude konijnen- of vossenholten worden gekozen. In het plangebied zijn deze echter niet aanwezig; er is ook geen sprake van een bosoppervlak van betekenis. Er is dus geen geschikt leefgebied voor de boommarter; het voorkomen is uitgesloten.

In het plangebied is alleen leefgebied voor licht beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (huismuis, huisspitsmuis en egel). Andere grondgebonden soorten zijn niet te verwachten.

Vleermuizen

Vleermuizen die voor kunnen komen in en direct rondom het plangebied zijn in de eerste plaats gewone dwergvleermuis, die algemeen in stedelijk gebied voorkomt, daarnaast mogelijk ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Ook kan incidenteel een rosse vleermuis gebruik maken van het plangebied. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger hebben verblijfplaatsen in gebouwen; de ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis in bomen. Andere in de regio voorkomende soorten leven in het buitengebied en zijn daarom niet in de buurt van het plangebied te verwachten.

Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat de bomen geen geschikte holten of spleten hebben om als verblijfplaats te dienen voor vleermuizen. Het is mogelijk dat vleermuizen in en rondom het plangebied foerageren. Het gaat dan om de gewone dwergvleermuis en mogelijk ruige dwergvleermuis. De laatvlieger foerageert in meer open gebieden. Ook kunnen langsvliegende vleermuizen gebruik maken van luwe zomen langs de bosschages. Het is echter niet te verwachten dat de begroeiing essentieel foerageergebied of vliegroute vormt.

Conclusie: in het plangebied komen geen zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten voor. Er kunnen wel vleermuizen van het plangebied gebruik maken (gewone en ruige dwergvleermuis). De bomen herbergen echter geen verblijfplaatsen van vleermuizen en zijn niet van essentiële waarde als foerageergebied of vliegroute voor gewone en ruige dwergvleermuis.

Broedvogels

In de bomen en struiken in het plangebied zijn broedvogels te verwachten; het betreft dan algemene soorten van stedelijk gebied, zoals ekster, merel, roodborst en winterkoning.

Er is een aantal soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is. Deze soorten zijn namelijk niet goed in staat om zelf een nest te maken. Voorbeelden hiervan zijn diverse uilensoorten, gierzwaluw, huismus en verschillende roofvogels. Huismus en gierzwaluw broeden relatief veel in stedelijk gebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogelnesten aangetroffen. De bomen zijn niet geschikt voor jaarrond beschermde soorten; ze hebben geen holten en zijn niet van waarde voor roofvogels. Er zijn geen gebouwen aanwezig; nesten van huismus of gierzwaluw zijn daarmee uitgesloten.

Conclusie: in en direct rondom het plangebied kunnen algemene vogelsoorten broeden zoals ekster en merel. Soorten met jaarrond beschermde nesten komen niet broedend in of nabij het plangebied voor.

Vissen

Op basis van verspreidingsinformatie is het voorkomen van de bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad in de watergang niet uit te sluiten. Door Eelerwoude (2014) zijn geen beschermde vissen aangetroffen tijdens een onderzoek in Bergwijckpark, hoewel in een in dit rapport geciteerd rapport wel melding wordt gemaakt van kleine modderkruiper en bittervoorn. In het betreffende kilometerhok van de

database van de gemeente Amsterdam² wordt geen melding gemaakt van beschermde vissoorten; in enkele kilometerhokken rondom wordt wel bittervoorn vermeld. De watergang bij het plangebied is in principe geschikt voor kleine modderkruiper en bittervoorn, hoewel de oeverzone bij het plangebied door afwezigheid van waterplanten en de beperkte opwarming niet geschikt is als paaiplaats. De sloot ter plekke is dus geen voortplantingsgebied.

Rivierdonderpad heeft een voorkeur voor stenige substraten en is in west-Nederland veel aanwezig bij stortstenen en dergelijke. Dit is niet aanwezig bij het plangebied; de rivierdonderpad komt dus ook niet voor in de watergang.

Conclusie: in de watergang ten noorden van het plangebied is het voorkomen van de kleine modderkruiper en bittervoorn niet uitgesloten; het water dient echter niet als voortplantingsplaats. De rivierdonderpad of andere beschermde vissoorten komen niet voor.

Reptielen en amfibieën

In de regio rondom het plangebied komen algemene amfibieën zoals de gewone pad, bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker en kleine watersalamander voor. Deze soorten vallen allen onder het lichte beschermingsregime (tabel 1). Daarnaast komen in de omgeving de streng beschermde rugstreeppad en ringslang voor (tabel 3). In het betreffende kilometerhok van de database van de gemeente Amsterdam³ wordt geen melding gemaakt van rugstreeppad, wel van ringslang.

De watergang kan leefgebied vormen voor algemene en weinig kritische amfibieën; de gewone pad, bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker en kleine watersalamander kunnen in principe voorkomen langs de oever.

De oever langs de watergang is te steil voor rugstreeppad. Daarnaast is het landbiotoop ongeschikt; er is geen vergraafbare grond of losliggende rommel die als schuilplaats kan dienen. De sloot staat in open verbinding met een groot watersysteem en is weliswaar niet heel diep, maar door de steile onderwateroever en de beschaduwing is er onvoldoende opwarming van het water om dit als voortplantingswater te laten dienen. Rugstreeppad is niet te verwachten in het plangebied.

Voor de ringslang is geen voortplantingsbiotoop of overwinteringsbiotoop aanwezig. De steile oever is nauwelijks geschikt als foerageergebied; door de beperkte mogelijkheden voor amfibieën en vissen is er naar verwachting weinig voedselaanbod in de smalle oeverruigte. Eventueel aanwezige exemplaren moeten als doortrekkers of zwervers worden beschouwd.

Geen van de zwaar beschermde soorten komt dan ook binnen de begrenzing van het plangebied voor.

Conclusie: in het plangebied komen geen beschermde amfibieën en reptielen voor.

Ongewervelden

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van streng beschermde insecten of overige ongewervelde fauna. Daarnaast is er in of rondom het plangebied geen geschikt habitat aanwezig voor streng beschermde insecten en andere ongewervelden. Er zijn geen kruidenrijke vegetaties, waterpartijen, drassige zones etc. aanwezig.

² <http://maps.amsterdam.nl/florafauna/>

³ <http://maps.amsterdam.nl/florafauna/>

Conclusie: in het plangebied komen geen beschermde ongewervelden voor.

Conclusies

In tabel staat weergegeven welke soorten in ieder geval voorkomen en welke soorten mogelijk kunnen voorkomen in het plangebied. In de hierna volgende paragraaf worden de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteiten beschreven op de soorten die (mogelijk) voorkomen binnen de invloedssfeer van het project. De soorten en soortgroepen waarvan het voorkomen is uitgesloten (tabel X) worden niet verder behandeld in deze rapportage.

Tabel 1: Mogelijk voorkomende beschermde soorten van de Flora- en faunawet in of direct rondom het plangebied, op basis van beschikbare verspreidingsinformatie en veldbezoek. Alleen soorten van FFwet-tabel 2 en 3 zijn aangegeven.

Soortgroep	Mogelijk aanwezig?	Mogelijk voorkomende soorten	Beschermings-categorie
vaatplanten	nee		
grondgebonden zoogdieren	nee		
vleermuizen	ja	gewone dwergvleermuis ruige dwergvleermuis (alleen foeragerend en langsvliegend)	tabel 3
vogels	ja	ekster merel winterkoning etc.	niet-jaarrond beschermde soorten
vissen	ja	kleine modderkruiper rivierdonderpad	tabel 2
		bittervoorn	tabel 3
amfibieën	nee		
reptielen	nee		
ongewervelden	nee		

Mogelijke effecten van bouw en gebruik van het tankstation op beschermde natuurwaarden

Vleermuizen

Omdat er geen gebouwen worden gesloopt, is vernietiging van eventueel aanwezige verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis of laatvlieger niet aan de orde.

Er zal mogelijk 's nachts worden gewerkt. Het is niet uitgesloten dat een enkele foeragerende of langsvliegende vleermuis door daarbij gebruikte verlichting wordt verstoord. Er worden geen bomen gekapt die mogelijk als verblijfplaats dienen voor de ruige dwergvleermuis. De waarde die de bomen en de groenstrook hebben voor foeragerende en langsvliegende vleermuizen wordt wel aangetast en zal uiteindelijk grotendeels verdwijnen. Er is echter in de directe omgeving nog ruim voldoende foerageergebied aanwezig, langs de Elsrijkdreef en het spoor en langs de waterpartij bij Ganzenhoef. Deze bomenpartijen kunnen tevens als vliegroute dienen. Het verlies van de bomen op de planlocatie betekent geen aantasting van essentiële vliegroutes.

Conclusie: Verlies van verblijfplaatsen, foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen is niet aan de orde. Negatieve effecten op vleermuissoorten zijn uitgesloten.

Vogels

Broedgevallen van in de bomen broedende vogels kunnen door geluid, licht of optische effecten worden verstoord indien de broedgevallen zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden. Het is mogelijk, dat broedende vogels hun nesten verlaten, dat eieren onbebroed blijven, jongen verhongeren of gepredeerd worden, of dat nesten verloren gaan door de werkzaamheden, wanneer tijdens het broedseizoen gewerkt wordt. Het broedseizoen valt voor veel soorten ongeveer binnen de periode maart t/m augustus, maar ook daar buiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen.

Conclusie: Werkzaamheden in het vogelbroedseizoen kunnen leiden tot verstoring of het verlies van broedgevallen van niet-jaarrond beschermde vogelsoorten.

Vissen

De graafwerkzaamheden in de watergang ten behoeve van de aanleg van de NVO kunnen leiden tot het doden of verwonden van aanwezige vissen, waaronder mogelijk bittervoorn en kleine modderkruiper. Omdat de watergang in de huidige situatie geen geschikt paaigebied is, zal er van verstoring van paaiactiviteit of aantasting van visbroed (eieren en larven) geen sprake zijn. De aanleg van de NVO betekent een kleine toename van de hoeveelheid leefgebied en tevens een kwaliteitsverbetering; de kansen voor geschikte paaigebieden in de ondiepe wateren zijn veel groter dan in de huidige situatie. Uiteindelijk verbeteren de omstandigheden voor vissoorten dus, inclusief de mogelijk voorkomende beschermde soorten.

Conclusie: Werkzaamheden in de watergang kunnen zonder maatregelen leiden tot doden en verwonden van beschermde vissoorten. Oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied nemen uiteindelijk toe.

Eindconclusies

De onderstaande tabel geeft weer voor welke beschermde soort(groep)en het te verwachten is dat, zonder mitigerende maatregelen, negatieve effecten zullen optreden.

Tabel 2: Mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten van de Flora- en faunawet in of nabij het plangebied.

Soortgroep	Soort(en)	Mogelijk of te verwachten effect	FFwet artikel
vleermuizen	gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger	geen	-
broedvogels	diverse soorten broedvogels van stedelijk gebied: ekster, merel, roodborst etc.	aantasting en verstoring van broedgevallen	9, 11, 12
vissen	kleine modderkruiper, bittervoorn, rivierdonderpad	doden en verwonden	9

Mitigerende maatregelen

Niet-jaarrond beschermde broedvogels

Er dient rekening te worden gehouden met het optreden van schadelijke effecten op niet-jaarrond beschermde broedvogels. Dit is te voorkomen door:

- buiten het broedseizoen te werken, of
- te zorgen dat buiten de verstoringssafstand van de betreffende soorten gewerkt wordt, of
- voorafgaand aan het broedseizoen de broedbiotoop voor vogels ongeschikt te maken en (gedurende het broedseizoen) te houden; dit betekent het rooien van alle bomen en ruigten buiten het broedseizoen en waar nodig geregeld maaien.

Ontheffing voor verstoring van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van verstoring van broedende vogels noodzakelijk is.

Vissen

De volgende maatregelen zorgen ervoor, dat het doden en verwonden van in de watergangen mogelijk aanwezige bittervoorns en kleine modderkruipers tot een minimum beperkt wordt:

- één richting op werken, zodat de vissen kunnen vluchten;
- direct voorafgaand aan de vergraving de eventueel aanwezige vissen en zoetwatermosselen door een ecooloog laten wegvangen en overzetten naar wateren in de directe omgeving;

Omdat de watergang als zodanig blijft bestaan, is er voldoende gebied voor de vissen aanwezig om naar toe te vluchten tijdens de werkzaamheden.

Consequenties t.a.v. de Flora- en faunawet

Het volgende wordt geconcludeerd ten aanzien van effecten op beschermde natuurwaarden:

- Voor de mogelijk voorkomende licht beschermde soorten (tabel 1 FF-wet) geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van ontheffingsplicht. De algemene zorgplicht is wel van kracht.
- Van de zwaardere beschermde soorten is het niet uit te sluiten dat niet-jaarrond beschermde broedvogels, vleermuizen, bittervoorn en kleine modderkruiper voorkomen in (de directe nabijheid van) het plangebied.
- Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten op broedvogels en vissoorten aan de orde zijn indien geen maatregelen worden genomen. Mitigerende maatregelen zijn nodig om deze effecten te beperken of te voorkomen.
- Door het nemen van mitigerende maatregelen zijn effecten op de eventueel voorkomende soorten volledig uit te sluiten. Overtreding van de Flora- en faunawet en ontheffingsplicht zijn dan niet aan de orde. Ook is aanvullend onderzoek naar het voorkomen van soorten dan niet nodig.

Gemeentelijk ecologisch beleid

Huidige waarde plangebied i.r.t. gemeentelijk beleid

Gemeente Diemen heeft haar beleid ten aanzien van natuurwaarden en groen vastgelegd in het Natuurbeleidsplan Diemen 2009. Hierin staan onder andere de ecologische structuren beschreven die van waarde zijn. Ook worden huidige knelpunten en oplossingsrichtingen beschreven.

Figuur 3: Detail van de Ecologische structuur Diemen. Figuur uit Natuurbeleidsplan Diemen 2009. De groene ellips geeft de locatie van het plangebied aan.

De wegen- en spoortaluds worden beschouwd als onderdeel van het netwerk van verbindingzones voor fauna: muizensoorten, egels, konijnen, hazen, vossen, wezels en ringslangen. Er is niet concreet voor elk deel van de verbindingen bepaald welke elementen van ecologische waarde zijn. De groenstrook ten zuiden van de Provincialeweg (gelegen binnen gemeente Amsterdam) is in ieder geval deel van de Bijlmerweide, een ruigtegebied dat op de Amsterdamse Hoofdgroenstructuurkaart⁴ staat. De ecologische waarde van het plangebied als zodanig is niet door de gemeente Diemen vastgelegd; dit wordt ter beoordeling aan de toetsende ecooloog overgelaten.

De elementen in het gebied die een verbindende waarde hebben in de context van de omgeving zijn:

- de watergang en de oever
- de hoog opgaande bomen in het plangebied
- het spoortalud ten westen van het plangebied
- het bospark aan de zuidoostkant van de provinciale weg

De ruigte en bosschage die het plangebied domineren zijn van enige waarde voor vogels: als broedbiotoop en als voedselvoorziening, het laatste met name in de zomer en najaar (vruchten, zaden en insecten). Het plangebied wordt in principe niet of nauwelijks betreden door mensen; er liggen geen fiets- of wandelpaden en geen parkeerplaatsen. De auto's op de provinciale weg kunnen in principe niet stoppen. Het plangebied is daardoor relatief geïsoleerd en rustig, vergeleken met groenstroken in woonwijken en parken. Daarmee is het van toegevoegde waarde voor fauna, met name broedvogels en kleine grondgebonden zoogdieren. Dit geldt echter ook voor grote delen van de naastgelegen Bijlmerweide. Dat gebied wordt weliswaar doorsneden door fiets- en wandelpaden, maar het is zo groot dat er veel geïsoleerde en onbetreden bos- en ruigtedelen zijn.

⁴ <http://maps.amsterdam.nl/hoofdgroenstructuur/?LANG=nl>

Effect van bouw tankstation

De bouw van het tankstation betekent dat de huidige ruigte en bomen grotendeels zullen verdwijnen, mogelijk volledig. Daarmee gaan de bovengenoemde kwaliteiten verloren: minder relatief ongestoord broed- en foerageergebied voor vogels en leefgebied voor kleine zoogdieren. De ecologische structuur van de omgeving wordt beperkt aangetast, omdat de Bijlmerweide en het spoortalud onaangetast blijven. De watergang blijft ook bestaan. De oever en de watergang hebben in de huidige situatie een beperkte natuurwaarde, vanwege de steilheid van de oever (en dus een zeer korte gradiënt van nat naar droog, de lage diversiteit van oeverflora en de afwezige watervegetatie. Aanleg van een NVO brengt hierin verbetering in. De vochtgradiënt wordt veel breder, wat mogelijkheden biedt voor veel soorten flora en fauna. Tevens worden de kansen voor vissen, amfibieën en ringslang vergroot.

In hoeverre sprake is van een aantasting van betekenis dient met de gemeente Diemen te worden besproken. Het is te verwachten dat de gemeente verlangt dat maatregelen worden genomen om de natuurwaarden in de nieuwe situatie waar mogelijk te behouden en te verbeteren. Met name zal dan worden gekeken naar de functionaliteit en aansluiting op de gemeentelijke ecologische structuur; dit houdt in dat leefgebied en migratiemogelijkheden voor fauna (grondgebonden zoogdieren, evt. ringslang) aanwezig moeten zijn.

Verderop in deze notitie wordt beknopt een aanbeveling gedaan voor oplossingsrichtingen waarbij natuurwaarden waar mogelijk worden behouden c.q. verbeterd.

Bomenkap: relatie met bomenverordening en kapvergunningplicht

Gemeente Diemen stelt geen vergunningplicht voor de kap van:

“een boom met een omtrek van minder dan 63 cm gemeten vanaf 1.30 meter boven het maaiveld met dien verstande dat wanneer de eigenaar of zakelijk gerechtigde van de boom een publiekrechtelijk lichaam is, een omtrek van minder dan 32 cm geldt” (Bomenverordening Diemen 2010, artikel 2 lid 3a).

Aangezien de Gemeente Diemen in dit geval de initiatiefnemer is van het project en tevens eigenaar/beheerder is van het plangebied, geldt dat voor het kappen van bomen met een omtrek van 32 cm of meer een kapvergunning moet worden aangevraagd. Het feit dat de bomen deel uitmaken van de ecologische structuur van Diemen (NBP Diemen 2009) kan een weigeringsgrond zijn voor een vergunning.

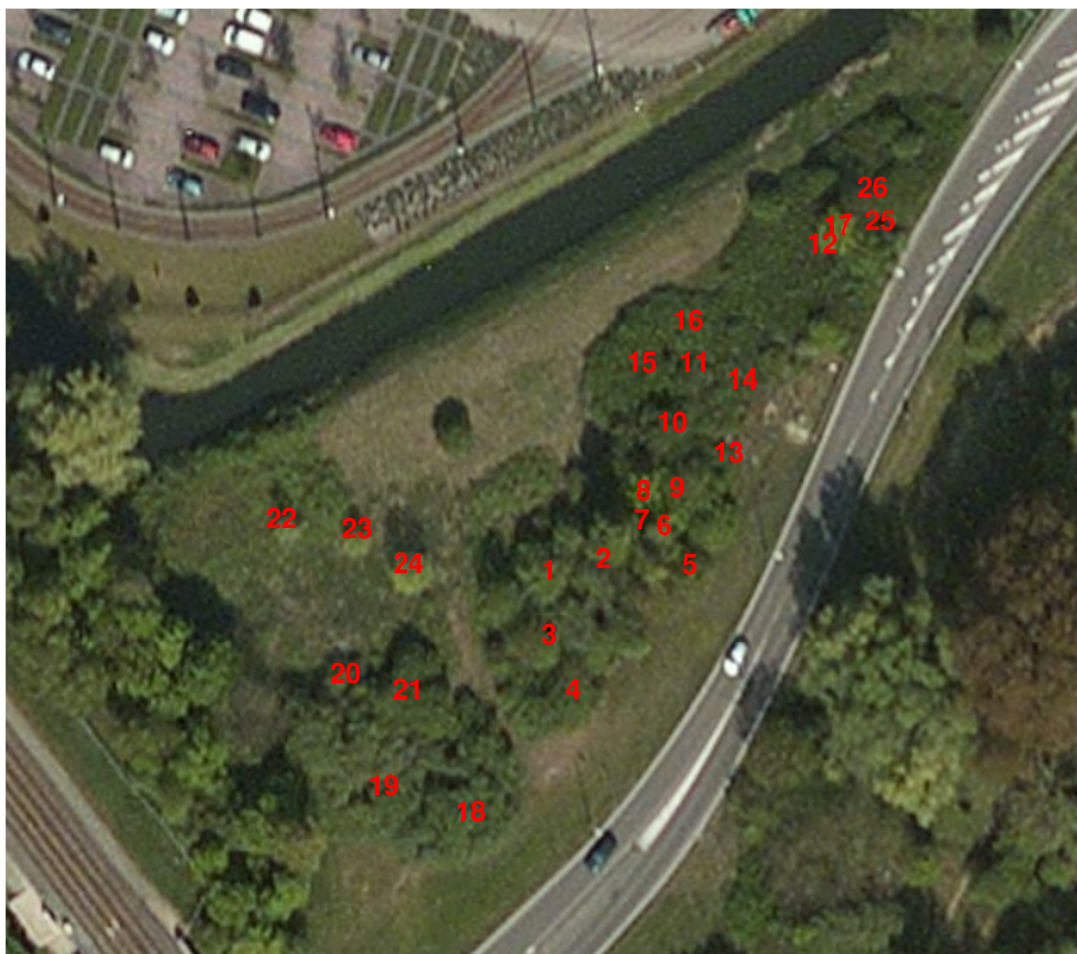
Er is een aantal bomen aanwezig in het plangebied met een omtrek van tenminste 32 cm, samengevat in de onderstaande Tabel 3. Voor het kappen van deze bomen is dus een vergunning vereist.

Tabel 3: Bomen in het plangebied waarbij de kap vergunningplichtig is.

nr	soort NL	soort wetensch	omtrek
1	gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	94
2	lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	34
3	gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	107
4	Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>	33
5	gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	115
6	ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	100
7	Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	38
8	ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	57
9	ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	94
10	Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	42
11	gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	110
12	Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	90
13	lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	35
14	kardinaalsmuts	<i>Evonymus europaeus</i>	40
15	gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	80
16	Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	60
17	gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	50
18	Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	38
19	Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	35
20	wilg	<i>Salix</i> sp.	40
21	wilg	<i>Salix</i> sp.	40

nr	soort NL	soort wetensch	omtrek
22	wilg	<i>Salix</i> sp.	65
23	wilg	<i>Salix</i> sp.	40
24	wilg	<i>Salix</i> sp.	80
25	gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	40
26	gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	72

Deze bomen hebben geen bijzondere waarde voor fauna (vleermuizen, vogels etc.).

Figuur 4: Locatie (bij benadering) van kapvergunning-plichtige bomen; nummers komen overeen met Tabel 3.

Advies voor inrichtingsmaatregelen t.b.v. natuurwaarden

Er is een aantal mogelijkheden om de huidige natuurwaarden te behouden en om de mogelijkheden voor flora en fauna te vergroten:

- Indien mogelijk kan ook aan de overzijde (GVB-terrein) een NVO worden aangelegd; die heeft gunstigere expositie op de zon. → dit biedt mogelijkheden voor ringslang, amfibieën, vissen, vleermuizen, libellen en dagvlinders
- Behoud van bosvegetatie op spoortalud → gunstig voor vleermuizen, kleine zoogdieren, ringslang
- Waar mogelijk behoud van bomen; eventueel verplaatsen of herplanten → gunstig voor vogels, vleermuizen

Indien gewenst kan dit nader worden uitgewerkt bij het inrichtingsplan voor het tankstation of los daarvan. De noodzaak van deze maatregelen dient te worden besproken met de gemeente Diemen. Er is geen directe noodzaak vanuit de Flora- en faunawet, afgezien van de zorgplicht.

Bronnen

- Eelerwoude, 2014. Flora- en faunaonderzoek Bergwijckpark, Diemen. Versie 3 – definitief. Eelerwoude rapport P6237.
- Gemeente Diemen, 2010. Bomenverordening Diemen 2010. URL: http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmlloutput/historie/Diemen/49139/49139_1.html (geraadpleegd op 5 augustus 2015)
- Gemeente Diemen, 2009. Natuurbeleidsplan Diemen.
- [Maps.amsterdam.nl/florafauna/](http://maps.amsterdam.nl/florafauna/) (zie pagina 4, voetnoot)

BIJLAGE: JURIDISCH KADER FLORA- EN FAUNAWET

Binnen de Nederlandse natuurwetgeving wordt onderscheid gemaakt in de soortenbescherming en gebiedsbescherming. Hiervoor zijn twee wetten actief, respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. In beide wetten zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Convention, Conventie van Bonn en CITES. Daarnaast is in het Nederlandse natuurbeleid aangegeven dat de verschillende bijzondere en beschermde natuurgebieden verbonden dienen te worden, hetgeen tot uiting komt in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is planologisch verankerd in de Nota Ruimte.

Flora- en faunawet

Beschermingscategorieën en verbodsbepalingen

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild levende planten en dieren in Nederland door middel van een aantal verbodsbepalingen (tabel 1). In deze wet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn opgenomen. De opgenomen soorten zijn vaak op landelijk of Europees niveau zeldzaam of bedreigd, maar ook meer algemene soorten zijn beschermd in de wet.

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van het ministerie van Economische Zaken (EZ) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden. Daarnaast mogen planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld worden. Dit is nader omschreven in de algemene verbodsbepalingen, artikel 8 t/m 12. Naast deze verbodsbepalingen is er ook een algemene zorgplicht van toepassing. Deze zorgplicht schrijft voor dat er voldoende zorg in acht moet worden genomen voor alle in het wild levende planten en dieren. Ook is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten te beschadigen, vernielen of verstoren.

De Flora- en faunawet heeft belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 en 2013 aangescherpt, mede naar aanleiding van uitspraken van de Raad van State. Deze aanscherpingen zijn in onderstaande uitleg opgenomen.

Beschermingscategorieën

In februari 2005 is via een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) artikel 75 in werking getreden, waarmee verschillende beschermingsregimes zijn vastgesteld. Er zijn vier categorieën beschermde soorten: tabel 1, tabel 2, tabel 3 en vogels.

De eerste tabel betreft algemene beschermde soorten. Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt voor deze soorten een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld behalve de algemene zorgplicht (art 2 Ff-wet). Voor soorten van tabel 2 (zeldzame soorten en alle vissen die niet onder de Visserijwet vallen), geldt bij kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling en/of inrichting een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien niet met een gedragscode kan worden gewerkt, zal ook voor tabel 2 soorten een ontheffing aangevraagd moeten worden. Voor soorten van tabel 3 kan bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting niet gewerkt worden met een gedragscode en is bij overtreding van een verbodsbepaling een ontheffing nodig. Tot tabel 3 behoren alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn aangevuld met soorten die in Nederland kwetsbaar en zeldzaam zijn. Voor vogels geldt een aparte beschermingsstatus. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden.

Voor tabel 2 soorten is een “lichte toets” noodzakelijk. In de lichte toets moet er voor worden gezorgd dat de gunstige staat van instandhouding (op landelijk niveau) wordt gegarandeerd en de activiteit moet een redelijk doel dienen.

Voor de soorten van tabel 3 geldt een “uitgebreide toets”. Er mag hierin geen andere bevredigende oplossing zijn voor de geplande activiteit, de gunstige staat van instandhouding dient te worden gewaarborgd en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. De gunstige staat van instandhouding van soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn dient lokaal beoordeeld te worden. Voor de overige soorten uit tabel 3 is de landelijke populatie van belang.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste voor, ruimtelijke ontwikkeling en ingrepen relevante verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn weergegeven in tabel 1

Tabel 1: Relevante verbodsbepalingen Flora- en faunawet.

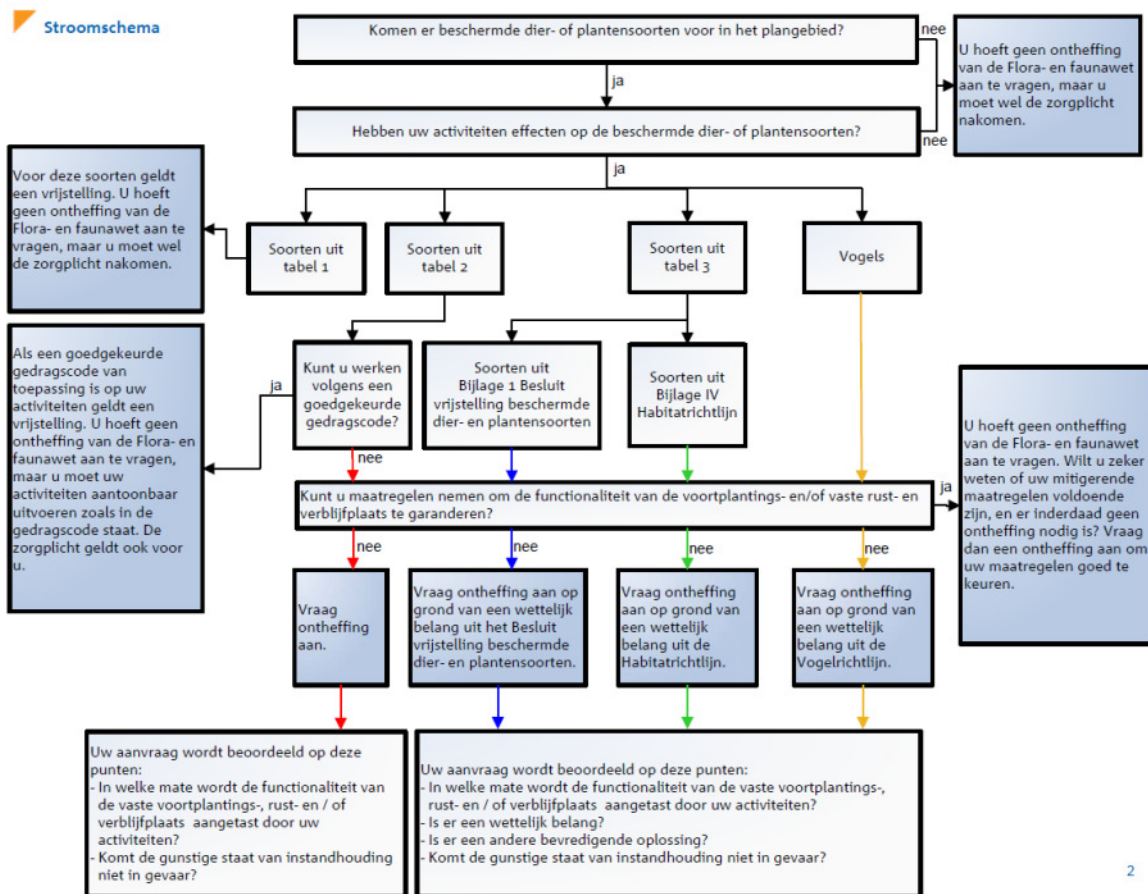
Artikel 2 (zorgplicht)	1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
Artikel 13	Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, ..., te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, ..., binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Beoordelingskader Flora- en faunawet

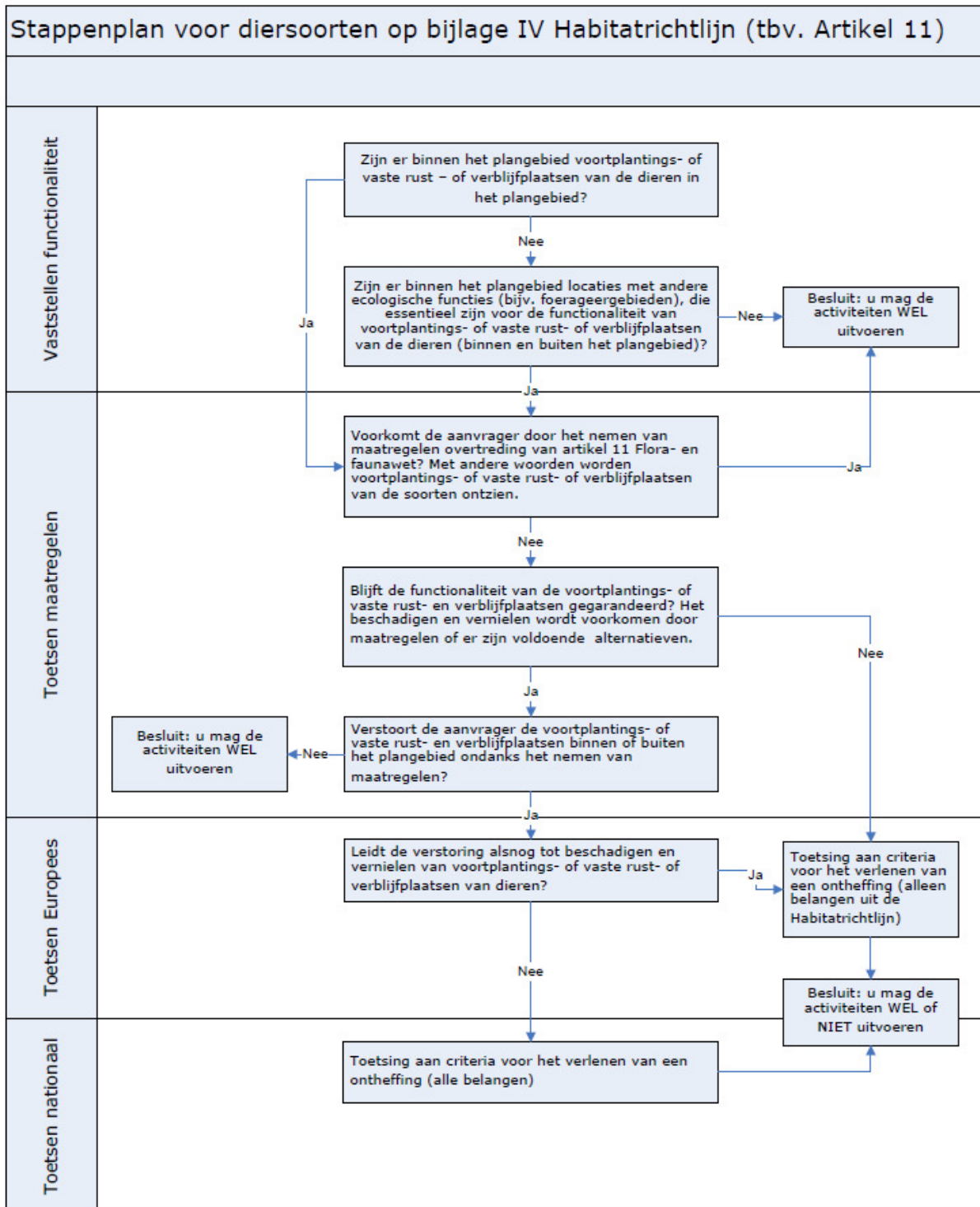
Indien er beschermde soorten van de tabellen 2 of 3 aanwezig zijn in het plangebied en de activiteiten een mogelijk negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding, dient te worden vastgesteld of het project kan worden uitgevoerd. Als daarbij een overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen is er geen ontheffing ex. Art. 75c nodig.

Kan er ondanks het treffen van voorzorgsmaatregelen niet worden uitgesloten dat er effecten op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten optreden, dan zijn er verschillende vervolgstappen mogelijk. Deze zijn afhankelijk van de 'zwaarte' van de te beschermen soort, de impact van het initiatief op de staat van instandhouding en de evt. aanwezigheid van een goedgekeurde gedragscode. Indien de uitkomst is dat er een ontheffing nodig is, dan is een belangrijk beoordelingscriterium in hoeverre de 'functionaliteit' voor een specifieke soort intact blijft. Vogels nemen een bijzondere plaats in, zij worden in deze paragraaf afzonderlijk behandeld. In figuur 1 is in een stroomschema weergegeven welke stappen doorlopen moeten worden om te bepalen of de Flora- en faunawet wordt overtreden en een ontheffing noodzakelijk is.

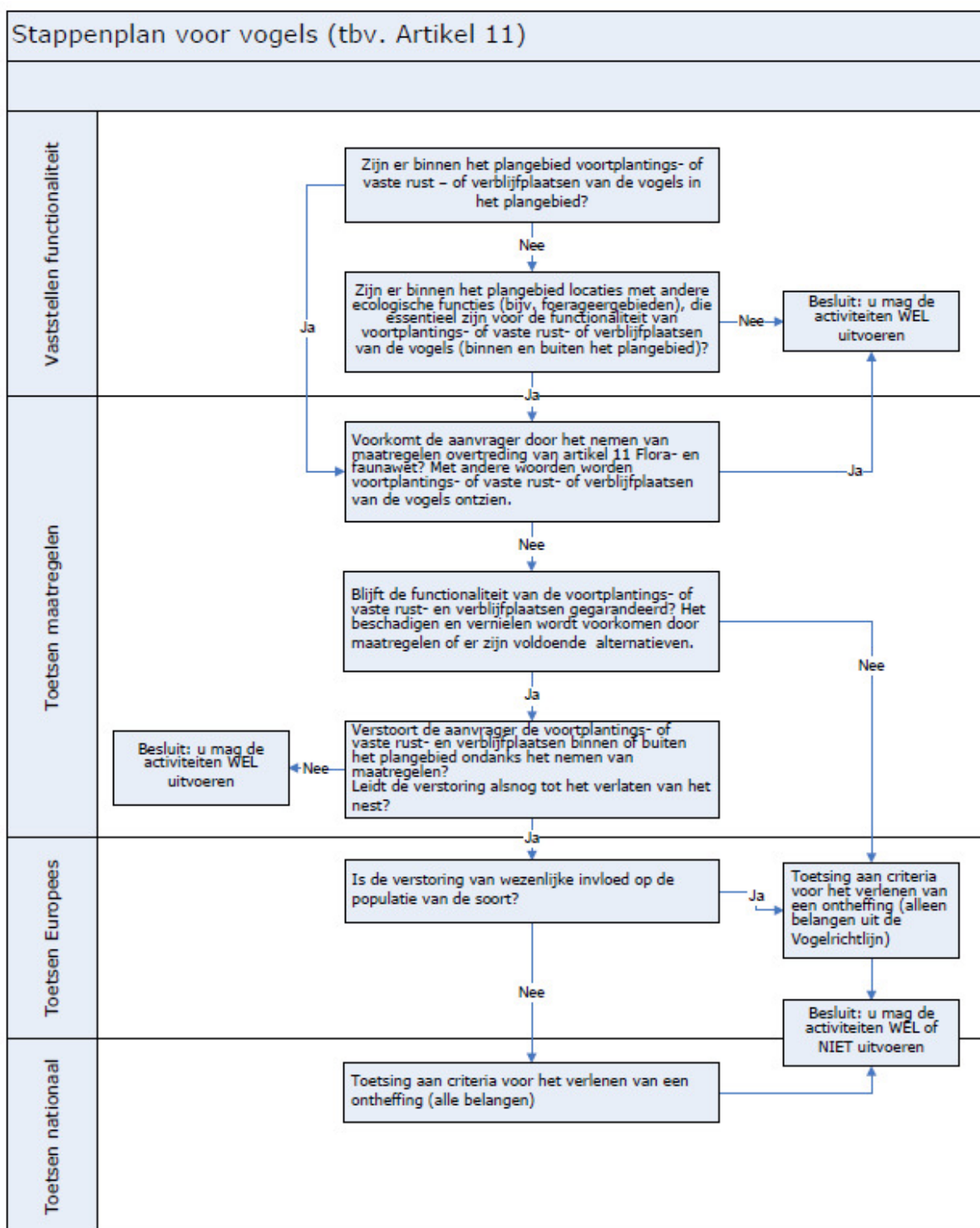

Figuur 5 Stroomschema van de stappen, die doorlopen dienen te worden om vast te stellen of er een ontheffingsplicht is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Bron: LNV, 2009.

Naar aanleiding van enkele recente uitspraken van de Raad van State is de interpretatie van de Flora- en faunawet aangescherpt. Deze aanscherping heeft betrekking op artikel 11: het verstoren van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen, voor soorten van de Habitatrichtlijn Bijlage IV en de Vogelrichtlijn. Verstoring zoals bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet is een begrip dat niet genoemd wordt in de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Dit betekent dat verstoring in deze context, niet getoetst hoeft te worden aan wettelijke belangen uit beide Europese richtlijnen. In plaats daarvan kan getoetst worden aan wettelijke belangen op nationaal niveau, waaronder ook ruimtelijke inrichting en ontwikkeling vallen. In figuur 2 en figuur 3 is deze interpretatiewijze door middel van stroomschema's verduidelijkt.

Figuur 6 Stappenplan voor tabel 3 soorten van Bijlage IV van de Habitatrictlijn (tbv. Artikel 11)

Figuur 7 Stappenplan voor vogels (tbv. Artikel 11)

Mitigerende maatregelen

Het is in sommige gevallen mogelijk om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen door het treffen van voorzorgsmaatregelen voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd. Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkómen van de negatieve gevolgen van een activiteit. Dit moet gebeuren binnen het plangebied en voor de soorten die daar aanwezig zijn. De maatregelen dienen te voorkómen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort wordt aangetast.

Er zijn 10 punten die kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van de vraag of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de betreffende soort behouden blijft door het nemen van mitigerende maatregelen (LNV, 2009):

1. De plek of het gebied wordt met een zekere mate van bestendigheid gebruikt. Er is geen sprake van incidenteel gebruik, maar van een vaste rust- en verblijfplaats;
2. De plek of het gebied blijft voorzien in alles wat nodig is voor een specifiek individueel dier in dat gebied en voor alle exemplaren van de populatie ter plekke, om succesvol te kunnen voortplanten of om te kunnen rusten;
3. Er is op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, een achteruitgang van de ecologische functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats. De diverse functies die een gebied heeft dienen behouden te blijven;
4. Door mitigerende maatregelen worden negatieve effecten uitgesloten. Dit kunnen negatieve effecten zijn op zowel de kwaliteit als de kwantiteit van functies in het gebied;
5. Mitigerende maatregelen zijn preventief. Dit houdt dus in dat in voorkomende gevallen de mitigatie niet alleen al aanwezig is, maar ook functioneert;
6. Mitigerende maatregelen moeten leiden tot een verbetering of behoud van de ecologische functionaliteit van het gebied (kwantitatief/kwalitatief) voor de betreffende soort;
7. Het positieve effect van mitigatie geeft in evenredige mate ruimte voor de negatieve effecten van de ingreep. De duurzame ecologische functionaliteit mag op geen enkel moment slechter worden;
8. Het succes van mitigerende maatregelen moet met een hoge mate van zekerheid vóóraf vaststaan en wordt beoordeeld aan de hand van ecologische criteria;
9. De staat van instandhouding en de zeldzaamheid van een diersoort zijn van belang bij het treffen van mitigerende maatregelen;
10. De controle op het effect van de maatregelen is een onderdeel van het ecologisch werkprotocol.

Als er voor het uitvoeren van mitigerende maatregelen dieren gevangen en verplaatst moeten worden, is dat geen overtreding van Artikel 9 (vangen) en 13 (verplaatsen). Het is namelijk niet de bedoeling om dieren aan de natuur te onttrekken. Het is toegestaan om soorten te verplaatsen uit de directe gevarenszone naar een vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit moet gebeuren binnen de daarvoor benodigde tijd. De soorten dienen ook in één keer te worden verplaatst, zonder onnodig oponthoud. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren door of onder de begeleiding van een ter zake kundige. Stressgevoelige dieren, zoals muizen, vleermuizen en vogels, worden in principe niet verplaatst; bij deze diergroepen dient ervoor te worden gezorgd dat ze uit eigen beweging het werkterrein kunnen verlaten.

Ontheffingsplicht

Er geldt een ontheffingsplicht als de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de beschermde soort uit tabel 2 en 3 niet kan worden gegarandeerd door het nemen van mitigerende maatregelen. Belangrijke punten waarop een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld, zijn:

- in welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- is er een wettelijk belang (niet bij soorten uit tabel 2)?
- is er een andere bevredigende oplossing (niet bij soorten uit tabel 2)?
- komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar (nationaal voor tabel 2 soorten en lokaal voor tabel 3 soorten)?

Soorten uit tabel 3 zijn onderverdeeld in soorten uit Bijlage I Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ook alle vogelsoorten behoren tot de categorie die de strengste bescherming geniet binnen de Flora- en faunawet. Om ontheffing te krijgen voor deze soortgroepen, dient de ruimtelijke ingreep één of meerdere van de geldige belangen te hebben die staan weergegeven in tabel 2.

Tabel 4: Vereist wettelijk belang ter verkrijging van ontheffing voor strikt beschermde soorten (tabel 3 en vogels). Een "x" betekent dat het belang geldig is voor de betreffende soortgroep, een "0" betekent dat het belang geldig is voor verstoring zoals bedoeld in artikel 11 (zie ook tabel 1).

Wettelijk belang	AMvB Bijlage 1	HR Bijlage IV	Vogels
Bepaling inzake de gemeenschappelijke markt en vrij verkeer van goederen van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap	x	0	0
Bescherming van flora en fauna	x	x	x
Veiligheid van het luchtverkeer	x	0	x
Volksgezondheid/Openbare veiligheid	x	x	x
Dwingende redenen van groot openbaar belang	x	x	0
Het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom	x	0	0
Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren	x	0	0
Bestendig beheer en onderhoud in de land- en bosbouw	x	0	0
Bestendig gebruik	x	0	0
Ruimtelijke inrichting/ontwikkeling	x	0	0

Vogels

De bescherming van vogels neemt binnen de Flora- en faunawet een aparte positie in. In de Flora- en faunawet is de bescherming van de meeste vogelsoorten gericht op nesten van broedvogels. Dit houdt in dat nesten van broedvogels gedurende het broedseizoen zijn beschermd. Het is gedurende het broedseizoen verboden om nesten van broedvogels te verstoren en/of weg te nemen.

De vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van Artikel 11 van de Flora- en faunawet. Buiten het broedseizoen zijn nesten van de meeste vogelsoorten niet beschermd. Een ontheffing is niet noodzakelijk als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats vinden en ook niet als er maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er zich vogels vestigen op de bouwplaats. De Flora- en faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen (zie kader).

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Voor een aantal vogelsoorten bestaat een uitzonderingspositie op het bovenstaande. Van deze vogelsoorten is het nest aangemerkt als “vaste rust- of verblijfplaats”. Deze nesten zijn gedurende het gehele seizoen beschermd onder artikel 11 en zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (ministerie van LNV, 2009). De jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in onderstaande categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld steenuil);
2. Nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek, gierzwaluw en huismus);
3. Nesten van vogels (geen kolonievogels), die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (kerkuil, ooievaar, slechtvalk);
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk, buizerd, ransuil);
5. Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Als door de ingreep een jaarrond beschermd nest verdwijnt of op een andere wijze negatief wordt beïnvloedt dient het stappenplan uit figuur 3 doorlopen te worden om te bepalen of een ontheffing noodzakelijk is. Twee belangrijke vragen bij de beoordeling of er voor de soorten uit de bovenstaande categorieën een ontheffing noodzakelijk is zijn de volgende:

- Is er voor de soort voldoende gelegenheid om zelfstandig een natuurlijk alternatief nest te vinden?
- Is er voor de soort voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?